

Asia: VN/18083/2024

Lausuntopyyntö SLAPP-direktiivin täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Käräjäoikeus kannattaa mietinnössä esitettyjä lainsäädäntömuutoksia. Käräjäoikeudella ei ole mietinnön perustelut huomioon ottaen aihetta arvioida, että muutoksilla olisi merkittäviä vaikutuksia tuomioistuinten työmääriin.

Häirintäkannemaksu

Käräjäoikeus kiinnittää huomiota esitetyn häirintäkannemaksun määrään. Maksun suuruudeksi on esitetty 1.000 – 10.000 euroa.

Direktiivin 15 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuomioistuimet, jotka käsittelevät julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavaa väärinkäyttöön perustuvaa oikeudenkäyntiä, voivat määrätä kyseisen oikeudenkäynnin vireille panneelle osapuolelle tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia tai muita yhtä tehokkaita asianmukaisia toimenpiteitä, mukaan lukien vahingonkorvauksen maksaminen tai tuomioistuinratkaisun julkaiseminen, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään.

Mietinnön kohdassa 3.5 (s. 26) on myös todettu, että oikeussuojakeinojen on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Samassa kohdassa on edelleen todettu, että seuraamus olisi tarkoitukseltaan preventiivinen.

Mietinnön kohdassa 5.2 (s. 41) on todettu vakuuden asettamiseen liittyen: ”Yleensä kanteissa, joissa herää kysymys siitä, olisiko kysymys julkiseen keskusteluun osallistumisen vastustamiseen perustuvasta asiasta, jolla on rajat ylittäviä vaikutuksia, kantajana lienevät lähinnä monikansalliset tai muutoin vakavaraiset yhtiöt.”

Säännöskohtaisissa perusteluissa kohdassa 8.1 (12 §, s. 62) ehdotettua maksun määrää ei ole erikseen perusteltu. Samassa kohdassa (12 §, s. 63) on todettu, että häirintäkannemaksun tarkoituksena olisi ehkäistä ennakolta julkisen keskustelun vaientamista.

Käräjäoikeus toteaa, että näihin lähtökohtiin nähden esitettyä häirintäkannemaksun enimmäismäärää voi perustellusti pitää hyvin vähäisenä. Esimerkiksi vakavaraiselle suuryritykselle 10.000 euron rangaistusluonteisella maksulla ei ole mitään taloudellista merkitystä. Maksun määrittämisestä voi toki seurata mainehaittaa, mutta SLAPP-kanteen nostamiseen halukkaalle yhtiölle tällaisen mainehaitan riski ei välttämättä ole merkittävä tekijä.

Maksun tarkoitus on preventiivinen. Sen tulee direktiivin mukaisesti olla tehokas, oikeasuhtainen ja varoittava. Ei ole ylipäänsä tarkoituksenmukaista säätää oikeussuojakeinoista, joilla ei ole tosiasiallista merkitystä. Näistä syistä maksun enimmäismäärän tulisi olla huomattavasti esitettyä korkeampi. Esimerkiksi 10 miljoonan euron maksulla voisi olla todellista preventiivistä vaikutusta.

Muilta osin käräjäoikeudella ei ole asiasta lausuttavaa. Hallituksen esitys on kannatettava alussa mainitun direktiivin asettamat edellytykset huomioon ottaen.

Pakkala Sirpa
Helsingin käräjäoikeus

Jokela Henna
Helsingin käräjäoikeus - Lausunnon valmistellut käräjätuomari Pekka Rekola